

KULCZYŃSKA MIECZYSŁAWA (1916-1997)

KULCZYŃSKA Mieczysława Aleksandra

(1916 – 1997)

CZŁONEK HONOROWY PTTK Urodzony 9 IV 1916 r. w Kaliszu w rodzinie rzemieślniczej. Szkołę Podstawową im. 17 Marca ukończyła w Kaliszu. Swe umiejętności zawodowe uzupełniała na specjalistycznych kursach zawodowych w zakresie: Sióstr Pogotowia Sanitarnego, Kierownika Sklepu, Instruktora Nauki Zawodu oraz kierunkowych związanych z wykonywanym zawodem, organizowanych przez Zjednoczenie i macierzyste Zakłady w specjalności handlowca. Pracę zawodową podjęła w Szpitalu Przemysława II w Kaliszu w charakterze pracownicy fizycznej, gdzie pracowała w latach 1939-39. W IV 1939 r. w siedzibie Starostwa w Kaliszu w obecności dh. Leopolda Nowackiego Hufcowego Hufca Męskiego zaproponowano jej wstąpienie w szeregi montowanej siatki dywersyjnej na tyłach wroga. Tam też złożyła przysięgę i otrzymała pseudonim „Aniołek”. W dniu 1 V 1939 r. została skierowana do Warszawy, a następnie na przeszkolenie bojowe do Puszczy Kampinoskiej. W tym czasie pracowała w Szpitalu Wojskowym w Warszawie w charakterze sanitariuszki. Po ogłoszeniu powszechnej mobilizacji, została powołana do wojska jako sanitariuszka i otrzymała skierowanie do Poznania. W zmiennych warunkach wojennych dotarła do Łodzi, gdzie ulokowała się na Księżych Młynach. Będąc w Kadrze Zapasowej otrzymała przydział do Szpitala Wojennego nr 402, który został w marszu zbombardowany, a rozbitków skierowano do Warszawy. Tu mieszkając w kwaterze PCK brała udział w budowie barykad na ulicach Warszawy. W toku walk o Warszawę otrzymała przydział do I Zastępczego Szpitala Okręgowego w Warszawie mieszczącego się ówczesnie w budynkach Uniwersytetu Warszawskiego. Tu podjęła pracę sanitariuszki z leg. Obrońców Warszawy nr 3. Szpital uległ zbombardowaniu i rannych przeniesiono do

Klasztoru ss. Wizytek na Krakowskim Przedmieściu. Tam pracowała do kapitulacji Warszawy. Po rozwiązaniu szpitala powróciła do Kalisza. Tu w 1940 r. podjęła pracę w Mleczarni B. Sergiejew w charakterze sprzedawcy. W miesiącu wrześniu na wezwanie siostry przymusowo wysiedlonej z Kalisza do Radości pod Warszawą, której mąż uległ ciężkiemu wypadkowi, nielegalnie przekroczyła granicę i rowerem przez Sieradz w drugim dniu podróży dotarła do Radości. Po szczęśliwym ulokowaniu szwagra w Szpitalu Wojskowym, którego przełożoną była Wanda Poznańska, skierowała się na granicę. Szczęśliwie ją przekroczyła, lecz w Strykowie została zatrzymana przez patrol wojskowy i osadzona w areszcie w Aleksandrowie. Stąd została wywieziona na roboty przymusowe do Kłajpedy na Litwie do Zakładów Włókienniczych, gdzie pracowała jako tkaczka w latach 1940-41. Z wycieńczenia zachorowała w 1941 r. i została odesłana do Kalisza na leczenie ambulatoryjne. W 1941 r. podjęła ponownie pracę w Mleczarni B. Siergiejew w charakterze sprzedawcy, gdzie pracowała do wyzwolenia w 1945 r. Równolegle z inspiracji Haliny Kłęb, która działała z polecenia Bogusławy Sierpińskiej z Łodzi (zginęła w Powstaniu Warszawskim) zaczęła działanie przeciwko okupantowi niemieckiemu w szeregach Armii Krajowej. Dowódcą jej w AK był „Jacek II”, z którym pracowała do jego pobytu w Kaliszu i Piwonicach. Mieszkanie jej było przez wiele lat okupacji punktem kontaktowym dla działaczy podziemnych z Łodzi. Po wyzwoleniu Kalisza pracowała w latach 1945-50 w Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Kaliszu jako zaopatrzeniowiec. W latach 1957-73 podjęła zatrudnienie w MHD Artykuły Przemysłowe, a po integracji w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu Obuwiem – Dom Dziecka. W latach 1973-75 była kierownikiem Rejonu na miasto Kalisz Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu Obuwiem w Poznaniu. Była też założycielem Spółdzielni Harcerskiej. Społeczne zaangażowanie było inspirowane przez jej matkę, która po śmierci ojca samodzielnie wychowywała dzieci,

prowadząc mądrze przygotowanie do dorosłego życia. W okresie nauki w szkole jej zainteresowania kształtowały się na wzorcu Marii Szymanowskiej, opiekunki szkolnego Koła PCK oraz Romana Januszewskiego, założyciela 13-Drużyny Harcerskiej im. Jadwigi Tajszerskiej, członkini Komendy Hufca ZHP w Kaliszu. Pierwszymi krokami jakie stawiała w pracy społecznej było PCK. Tu zdobyła uprawnienia Siostry Pogotowia Sanitarnego, co zobowiązywało ją do służby wojskowej na wypadek wojny. Wypełniła ten obowiązek biorąc udział w wojnie obronnej 1939 – 1940. W 1930 r. wstąpiła do Drużyny ZHP w Szkole Podstawowej, gdzie w 1931 r. złożyła przyrzeczenie. Odbyła szereg obozów dla zastępowych: 1932 Zbiersk, 1934 Brzeziny, 1935 Kraków, dla Drużynowych 1936 Mikuny na Wileńszczyźnie, dla Drużynowych kształcenia starszej młodzieży w 1947 r. w Zalesiu Dolnym k/Warszawy. Brała też udział w Złotach Harcerskich: 1935 Spała, 1933 Złot Chorągwi Łódzkiej w Tomaszowie Mazowieckim, Złotach Chorągwi Wielkopolskiej i Kaliskiej. W 1941 r. uczestniczyła w Centralnej Akcji Szkolenia w Gnojnej k/Warszawy. W latach 1930-33 była zastępową i przyboczną w 13 Drużynie im. Jadwigi Tejsznerskiej. W latach 1934-39 pełniła funkcję Drużynowej 2-jej Drużyny im. Klementyny Hofmanowej. Od 1945 r. była Drużynową 1-szej Drużyny Skutek Starszoharcerskich. Od 1971 r. pełniła funkcję z-cy Komendanta Hufca, a od 1976 r. stanowisko Sekretarza Chorągwie Komisji Rewizyjnej w Kaliszu. Pracowała też w charakterze członka Chorągwie Komisji Historycznej i Hufca Kaliskiego. Posiadała stopień Harcmistrza. Po PTTK wstąpiła w 1952 r. do Oddziału w Kaliszu. Wstąpiła pod wpływem Bogdana Kurowskiego, wtedy kiedy był to jeszcze wąski krąg członków. W 1954 r. została wybrana na prezesa Oddziału w Kaliszu i postawiła w swym zadaniu na zwiększenie członków i pracę programową. W wyniku pracy statutowej powstawały nowe Koła PTTK i Komisje problemowe, a po uzyskaniu własnej siedziby rozwinęto działalność gospodarczą. Rozpoczęto wydawanie własnych zeszytów "Poznaj Ziemię Kaliską", powstawały nowe Kluby zainteresowań. Wcześniej Oddziałowi udzielił schronienia Kustosze Muzeum, Wacław Klepand. Współpraca z władzami terenowymi, instytucjami i organizacjami społecznymi zaowocowała ścisłymi związkami w organizacji imprez turystycznych i krajoznawczych. Przy współudziale Oddziału PTTK w Świnoujściu zorganizowano dziesięć Rajdów na Wyspie

Wolin. Organizowano wiele rajdów po Wielkopolsce, połączonych ze spotkaniami z działaczami, gospodarzami terenu, na którym się odbywały. W okresie jej prezesury, Oddział otrzymał samodzielny lokal przy ul. Targowej 2, zaś lokal „Rogatkę”, przekazano Związkowi Głuchych i Niewidomych. Współpraca z Radą Narodową przyniosła finansowanie imprez turystycznych i krajoznawczych, a także przekazanie dwóch budynków przy ul. Łódzkiej 29, gdzie zlokalizowano Dom Wycieczkowy oraz biura powstałego w 1975 r. Zarządu Wojewódzkiego PTTK, obecnie Pracowni Krajoznawczej. Była organizatorem i współorganizatorem wielu imprez zleconych przez ZG PTTK, Komisje Problemowe, a także Plenarne X Posiedzenie ZG PTTK, organizację Zjazdów Społecznych Opiekunów nad Zabytkami i wielu innych. Posiadała uprawnienia w kadrze PTTK: Strażnika Ochrony Przyrody (1968), Organizatora Turystyki (1965), Opiekuna nad Zabytkami (1959). W okresie przynależności do PTTK pełniła szereg funkcji wymagających ogromnego nakładu pracy. W latach 1954-77 była Prezesem Oddziału PTTK w Kaliszu. Była członkiem Komisji Opieki nad Zabytkami ZG PTTK (1965-76), członkiem Kapituły Odznaczeń ZG PTTK (1968-72), przewodniczącą Komisji Opieki nad Zabytkami ZW PTTK (1975-77), przewodniczącą Komisji Odznaczeń ZW PTTK (1975-77), członkiem Kapituły Odznaczeń ZG PTTK (1977-81), członkiem Prezydium Kapituły Odznaczeń ZG PTTK (1981-82), członkiem Kapituły Odznaczeń ZG PTTK (1982-89), członkiem Kapituły ZG PTTK (1989-93), członkiem Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK (1986-90) oraz od 1990 r. przewodniczącym Oddziałowej Komisji Opieki nad Zabytkami. Pracowała we władzach terenowych. W latach 1961-83 była Radną w Miejskiej Radzie Narodowej, pracując w Komisji Kultury, Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki. Pomagało to w pracy nad rozwojem turystyki i krajoznawstwa na terenie Kalisza. W Związkach Zawodowych pracowała jako Mąż Zaufania, a po przejściu na emeryturę została wybrana na Przewodniczącą Koła Emerytów (1975-78). Na IX Krajowym Zjeździe Delegatów PTTK w dniu 17 IV 1977 r. została Członkiem Honorowym PTTK. Za pracę zawodową i społeczną otrzymała odznaczenia państwowe: Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego (1963), Srebrny Krzyż Zasługi (1969), Odznakę „Zasłużony Działacz KKFJN” (1974), Medal Zwycięstwa i Wolności (1975), Medal 30-lecia PRL (1974), Medal „Za Warszawę” (1975), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

(1977), Medal za Udział w Wojnie Obronnej (1982), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1948), Medal 40-lecia PRL (1984); resortowe: Złotą Odznakę „Zasłużony Działacz Turystyki” (1984), Odznakę Opieki Miejsc Pamięci Narodowej (1986), Złotą Odznakę za Opiekę nad Zabytkami (1970), Zasłużony Działacz Kultury (1973), Zasłużony Pracownik Handlu (1967), Odznakę Grunwaldzką (1973), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1980); terenowe: Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Rozwoju Województwa Poznańskiego” (1946), Odznakę Honorową Miasta Kalisza (1977); organizacji młodzieżowych: Krzyż Za Zasługi dla ZHP (1972), Srebrną Odznakę Janka Krasickiego (1973), Złoty Krzyż Zasługi dla ZHP (1979), Odznakę „Za Zasługi dla Wojewódzkiej Organizacji ZSMP” (1981), Odznakę „Zasłużony dla Chorągwi Kaliskiej ZHP (1983), Rozetę z Mieczami do Krzyża Zasługi dla ZHP; turystyczne: Złotą Honorową Odznakę PTTK (1961), Medal Aleksandra Janowskiego (1968), Odznakę 10-lecia TKKFiT ZW Poznańskiego (1968), Honorową Odznakę 60-lecia Oddziału Kaliskiego (1968), Honorowy Dysk WKKFiT

w Poznaniu (1968), Medal 100-lecia Zorganizowanej Turystyki w Polsce (1973), Odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” (1973), Srebrną Odznakę WKKFiT (1977), Odznakę „25 lat w PTTK” (1977), Regionalną Odznakę Honorową „Zasłużony w PTTK Województwa Kaliskiego” (1978), Honorową Odznakę Stołecznego Zarządu PTTK (1980), Medal „Za Wybitne Zasługi w Krzewieniu Krajoznawstwa ZG na II Kongresie Krajoznawstwa (1989), Złote Honorowe Odznaczenie WKKFiT „Za Zasługi w Rozwoju Kultury Fizycznej i Turystyki w Kaliszu” (1981). Została wpisana do Złotej Księgi Działaczy PTTK Województwa Kaliskiego (1980) i do Złotej Księgi Chorągwi Kaliskiej Komendy Chorągwi (1983). Otrzymała też Dyplomy od Ogólnopolskiego Komitetu Konkursu Szlakami Polski Ludowej (1960), Honorowy Dyplom ZG PTTK (1977, 1980), Dyplom Ministra Kultury i Sztuki (1974, 1984). Zmarła 7 września 1997 r. w Kaliszu. Pochowana na cmentarzu komunalnym w Kaliszu

Marian Chudy

Ankieta działacza PTTK w ZW PTTK w Kaliszu i Poznaniu. Henryk Rabiega „60 Lat Krajoznawstwa w Kaliszu 1908 – 1968”. Wyd. O/Kalisz PTTK, 1968 r., Waldemar Pol „Stulecie krajoznawstwa i przewodnictwa turystycznego w Kaliszu 1900 – 2000”. Wyd. Kaliskie Koło Przewodników PTTK, 2002.

Źródło:

Wielkopolski Słownik Biograficzny Krajoznawców i Działaczy Turystycznych
„Prekursorzy i Kontynuatorzy”
Poznań 2007 ISBN 83-918902-4-4 strony: 353-355

Materiał przesłany przez Mateusza Przyjaznego Prezesa PTTK w Kaliszu.

Retusz zdjęć Jakub Multan.